

Наслов

Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Светски дан интелектуалне својине - 26. април 2021. године

Интелектуална својина и мала и средња предузећа (МСП) - лансирање ваших идеја на тржиште, била је тема овогодишњег обележавања Светског дана интелектуалне својине 26. априла. Сваки пословни подухват започиње са идејом која се обликовала у нечијем уму, а која је након развоја производа или услуге представљена на тржишту. Када се негује и обогађује домишљатошћу, знањем и искуством и развије у производ или услугу, идеја постаје интелектуална својина која може да покреће пословни развој, економски опоравак и напредак човечанства.

Победник такмичења у категорији за проналазача или групу проналазача за патент – Награда WIPO Medal for Inventors, припала је спец. вет. мед. Александару Павлићевићу и дипл. инж. хемије Предрагу Ковачевићу за патентирани проналазак под називом: „Смеша која садржи парафинско уље као инсектицидно и акарицидно активно једињење“, који је познат под тржишним називом Pulсар. Наведеним проналаском решава се проблем контроле и уклањања црвених гриња код живине без негативног ефекта на живину или производњу јаја и животну средину, уз значајне уштеде за узгајиваче. Проналазак се већ након две године од настанка нашао на већини великих индустријских фарми кока носиља у Турској, Бугарској, Румунији, Мађарској, Хрватској, Словенији и скоро на свим фармама у Босни и Херцеговини, Србији, Црној Гори и Северној Македонији.

У категорији за правна лица за регистровани индустријски дизајн – Награда WIPO IP Enterprise Trophy припала је компанији „Chips Way“ из Чачка, која је међународно регистровала индустријски дизајн амбалаже за бисквите.

Победник такмичења у оквиру категорије за аутора за монографско дело/студијску изложбу са каталогом у области друштвено хуманистичких наука – Награда WIPO Medal for Creativity припала је Милану Степановићу за монографско дело „У том Сомбору – Град у призми столећа“.

У оквиру категорије ученик или група ученика средње школе – награда WIPO Schoolchildren's Trophy припала је Михаилу Мирковићу, који је током 2020. године био ученик 4. године Прве београдске гимназије, за проналазак „Јонске течности као потенцијални индустријски растварачи са региодиригујућим ефектом на реакцију FRIEDEL-CRAFTS-овог алкиловања“.

Осим наведених награда, у сарадњи са Светском организацијом за интелектуалну својину, додељена је и награда за домаће правно лице са највећим интензитетом коришћења међународног система регистрације жигова током 2020. године – награда WIPO Users' Trophy. Ова награда је припала привредном друштву „Atlantic Stark“ из Београда, које је током 2020. године у односу на сва домаћа правна лица имало највећи број поднетих међународних пријава за жиг.

Након додела награда представљени су споразуми о сарадњи Завода са Научно-технолошким парком Београд и Министарством просвете, науке и технолошког развоја на пројекту Најбоља технолошка иновација. О овој сарадњи говорили су Гордана Даниловић Грковић, в. д. директора Научно- технолошког парка у Београду и проф. др Драган Повреновић, координатор Такмичења за најбољу технолошку иновацију за 2021. годину.

Снимак преноса уживо обележавања Светског дана интелектуалне својине, доступан је на YouTube каналу Завода на следећем линку: https://www.youtube.com/watch?v=Iu9ZApTJ_2U. ■

У време када је императив економског опоравка висок, Светски дан интелектуалне својине 2021. године, дао је на значају улози малих и средњих предузећа у економији и начину на који она могу да користе систем заштите права интелектуалне својине за изградњу јачих, конкурентнијих и стабилнијих предузећа. Мала и средња предузећа чине око 90% свих привредних субјеката у свету, запошљавају око 50% глобалне радне снаге и генеришу до 40% националног дохотка у многим економијама у развоју. Иновативна предузећа стварају нова радна места, а нека од њих постају врло брзо и лидери у својим областима пословања.

У склопу овогодишњег обележавања Светског дана интелектуалне својине, додељене су награде Светске организације за интелектуалну својину - WIPO у пет категорија стваралаштва.

Невена Јанковић, сарадник за пословну подршку
Научно-технолошки парк Београд

Raising Starts – нови програм подршке Научно-технолошког парка Београд стартапима у најранијој фази развоја

Научно-технолошки парк Београд покренуо је, уз подршку Владе Швајцарске, нови програм подршке стартап тимовима и компанијама за убрзан развој иновативних производа и услуга у најранијим фазама развоја – Raising Starts.

У циљу јачања конкурентности српске привреде, повећања извоза и запошљавања, кроз више јавних позива у наредне 3 године, Raising Starts ће подржати оснивање и развој до 100 нових стартап компанија, и поред Београда прошириће свој обухват у регионе Ниша и Чачка.

Програм омогућава стартап тимовима и компанијама да стекну неопходна знања и вештине како да премосте препреке на путу од иновативне идеје до спремности за инвестиције и излазак на глобално тржиште. Raising Starts обухвата интензивне обуке за развој бизниса, менторство, као и финансијску подршку до 15.000CHF за покривање трошкова намењених изради прототипа, развој бизнис модела, истраживању тржишта, тестирању првих купаца, заштити интелектуалне својине и осталих трошкова везаних за развој нових производа или услуга. Стартапи ће имати и приступ савременим иновационим

лабораторијама и мрежи партнера, инвеститора и других стартап оснивача у НТП Београд.

На први јавни позив за Raising Starts програм расписан крајем 2020. године стигло је више од 180 пријава, а у оштрој конкуренцији, за учешће у првој фази програма изабрано је 35 тимова. Током ове фазе стартапи су овладали знањима у погледу стицања пословних вештина, тржишне валидације проблема и карактеристика самих иновативних производа/услуга, као и у области заштите права интелектуалне својине, у блиској сарадњи са Швајцарским савезним институтом за интелектуалну својину који је активан на програму, и Заводом за интелектуалну својину Републике Србије.

На крају Фазе 1, тимови и компаније представили су на Demo Day-у своје идеје пред комисијом за одабир, која је одлучила којих 15 стартапова је својим радом и приступом показало највећи потенцијал за комерцијализацију своје идеје и освајање глобалног тржишта. Ових 15 тимова наставило је своје учешће у програму у оквиру Фазе 2 и добиће даљу стручну и финансијску подршку до 15.000CHF за убрзан развој своје иновативне идеје.

Raising Starts је први програм овог типа у Србији који истовремено обезбеђује и стручну и финансијску подршку стартапима у најранијим фазама развоја. На програм могу конкурисати стартап тимови од најмање 2 члана и иновативне компаније основане не дуже од две године до датума објављивања Јавног позива, а који развијају иновативне производе и услуге.

Програм је креиран кроз пројекат "Технопарк Србија 2 – Подстицање извоза кроз развој технолошких паркова" којим Влада Швајцарске подржава даљи развој иновација и технолошког предузетништва у Србији, а спроводи Научно-технолошки парк Београд.

Више информација о програму и наредним позивима доступно је на: <https://ntpark.rs/raising-starts/>. ■

ЕДУКАЦИЈА

Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Кратак преглед изумитељки у Србији XX века

У част стогодишњице свог постојања, Завод за интелектуалну својину је објавио књигу „Кратак преглед изумитељки у Србији XX века“, аутора проф. др Александра Петровића. Књига представља својеврстан омаж женама проналазачима у Србији, а неке од њих нису до сада биле познате нашем ширем аудиторијуму. Како и сам аутор истиче „Жене проналазачи су носиоци 13% патената у свету што је отприлике однос једна на седам изумитеља“. Аутор је писао о животу и раду изузетних изумитељки које свакако заслужују да буду препознате и памћене, као и да буду инспирација долазећим нараштајима креативних младих људи, а које ћемо појединачно навести у наставку.

• Катарина Младеновић је позната по патенту „Поступак и смеша за осликавање тканина“ који представља синтезу технике и уметности.

- Андреја Илић је патентирала „Календар“ који може бити и џепни и стони.
- Јелена Шонфелд је патентирала „Билијарски сто, где се трајање игре може унапред одредити новчаним улогом“ смишљен из потребе да се из игре извучи профит.
- Даница Гајић је позната по изузетно успешном проналаску за „Поступак за стимулацију раста и развића биљака алантоинске врсте“ – Агростемин, за који је добила диплому Светске организације за интелектуалну својину (WIPO).
- Вида Поповић је патентирала „Поступак производње термоизолационог материјала отпорног на високим температурама“ – Видасил, топлотни изолатор за температуре до 1500 степени са структуром сличном камену.
- Душанка Мандић патентирала је проналазак под називом „Закривљена савитљива магнетна клопка за неинвазивно измештање гвожђевитих страних тела из људског организма и поступак за њену употребу“ и од стране Светске организације за интелектуалну својину (WIPO) је 1996. год. проглашена за Жену – светског проналазача године.

О наведеним и другим изумитељкама можете прочитати више у електронском издању на сајту Завода у одељку Електронска издања/Монографије Завода. ■

Усвојен нови Закон о заштити пословне тајне

Нови Закон о заштити пословне тајне, усклађен са Директивом ЕУ о заштити неоткривених знања и искустава и пословних информација од незаконитог прибављања, коришћења и откривања из 2016. године, ступио је на снагу 5. јуна 2021. године. Закон је донет са циљем да се привредним субјектима који одређене пословне информације чувају у тајности обезбеди адекватна заштита од њиховог неовлашћеног прибављања, откривања или коришћења. Привредни субјекти, поред поступака производње, у тајности често држе своје пословне и финансијске планове, резултате испитивања тржишта, листе добављача и клијената, рекламне стратегије и друге информације које им обезбеђују конкурентност на тржишту. Неовлашћеним откривањем или коришћењем ових информација привредним субјектима се може нанети озбиљна материјална штета.

Овим законом штити се и знање и искуство научно-истраживачких организација, за које је важно да резултате својих истраживања штите као пословну тајну, ради спречавања превременог откривања којим може да буде нарушено њихово право на стицање патента.

За разлику од права индустријске својине, за остваривање заштите у случају повреде пословне тајне, не захтева се формална регистрација.

Заштиту може да ужива свака информација која није опште позната или доступна лицима која уобичајено долазе у контакт са таквом врстом информација, и која због тога има комерцијалну вредност а њен држалац је предузео одговарајуће мере ради очувања тајности. Уобичајене мере које се предузимају у циљу очувања тајности пословних информација су: израда интерног акта о руковању пословном тајном, коришћење ознаке „пословна тајна“ на поверљивим документима, ограничавање приступа просторијама или датотекама где се налазе такве информације, закључивање уговора о поверљивости са лицима која могу имати приступ пословној тајни и сл.

Повредом пословне тајне сматра се незаконито прибављање, откривање и коришћење пословне тајне. У случају повреде пословне тајне суд ће моћи да наложи престанак повреде, забрану коришћења или откривања пословне тајне, повлачење с тржишта или уништење робе којом је извршена повреда пословне тајне, уклањање с такве робе својстава која је чине робом којом је извршена повреда пословне тајне, као и уништење или предају докумената, предмета, материјала, супстанци или електронских докумената који садрже пословну тајну. Поред наведених мера, оштећени има право и на накнаду материјалне и нематеријалне штете у одређеним случајевима.

Законом се у циљу подстицања иновација и јачања тржишне утакмице не успоставља искључиво право на знање и искуство или информације које су заштићене као пословна тајна, већ се независно откриће, стечено знање и искуство, као и знање и искуство стечено обрнутим ижењерингом прибављеног производа сматрају законитим. Законитим се сматра и када пословну тајну открије новинар у циљу заштите јавног интереса, као и када тајну открије запослени синдикалном представнику у циљу заштите радничких права. ■

* *Напомена:* Бранка Тотић, аутор овог текста, помоћник директора, у једном периоду и директор Завода, отишла је у заслужену пензију 11. маја 2021. године.

Завод за интелектуалну својину Републике Србије

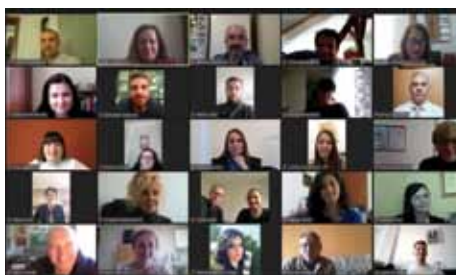
Вебинари посвећени заштити проналазака патентом

У првој половини године одржано је осам вебинара посвећених заштити проналазака патентом, а које је пратило укупно 440 учесника. У јануару 2021. године, одржана су два вебинара за тимове истраживача који су добили финансијску и пословну подршку у оквиру програма „Доказ концепта“ Фонда за иновациону делатност. Тема ова два вебинара је била заштита резултата истраживања патентом и претраживање патентне документације са виртуелном радионицом за конкретне примере претраживања.

Током месеца фебруара, због великог интересовања, у два термина је одржан вебинар „Увод у патентни систем“. На овом вебинару учесници су били упознати са условима и поступком заштите проналазака, начинима остваривања међународне заштите, као и власништву над проналасцима, што је тема која је посебно интересовала учеснике из научно-истраживачких организација.

Вебинар „Увод у нови Espacenet“, посвећен коришћењу алата за претраживање највеће слободно доступне базе патентне документације коју одржава Европски завод за патенте, одржан

је 30. марта 2021. године. Током вебинара је, кроз практичне примере, учесницима приказан начин креирања упита у пољу једноставне претраге, дат је приказ могућности филтрирања и чувања листе резултата, навигације кроз делове изабраног документа, увида у правни статус документа, а потом су приказане и нешто напредније функционалности. Представљен је и Европски патентни регистар за праћење поступака који се воде по европским пријавама патената.

Серија вебинара настављена је у априлу са вебинаром о претраживању патентне документације у области хемије и хемијске технологије, а у мају за област машинства и опште

технике. Током ових предавања представљени су циљеви претраживања и у складу са тим и различите стратегије претраживања коришћењем библиографских података, кључних речи и класификационих симбола за различите концепте проналаска.

„Како саставити патентну пријаву?“ је била тема вебинара одржаног 1. јуна 2021. године. Подносиоци пријаве за заштиту проналаска патентом веома често праве грешке приликом састављања одређених делова патентне пријаве, због чега се стављају примедбе на формалну уредност. Такође, сам подносилац често не открије довољно проналазак у пријави и та грешка се касније не може исправити, односно нови елементи који нису описани у првобитно поднетој пријави патента не могу се додати. Током вебинара скренута је пажња на ове и друге најчешће грешке које праве подносиоци патентних пријава.

Едукативно-информативни центар у плану има да и на јесен настави са вебинарима са тематиком из заштите жигова и индустријског дизајна, као и посебним вебинаром који би се бавио заштитом проналазака примењених уз помоћ рачунара. ■

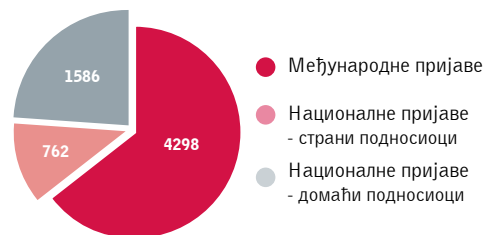
Статистика

Даниела Златић Шутић, руководилац Центра за едукацију и информисање
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Статистика пријава
Јануар - децембар 2020.

Жигови

Индустријски дизајн

У 2020. години поднето је и 86 пријава малих патената од којих су 82 пријаве домаћих подносилаца, и 8 захтева за признање сертификата о додатној заштити за лекове. Домаћи пријавиоци поднели су и 22 пријаве за међународну заштиту патента путем РСТ система, 161 пријаве за међународну заштиту жига путем Мадридског система и 23 пријаве за међународну заштиту дизајна путем Хашког система. У 2020. години, удео електронски поднетих пријава за признање права индустријске својине износио је 68,69%.

У току протекле године пет регистрованих ознака географског порекла (ОГП) добиле су овлашћене кориснике, регистрована је једна нова ОГП – „Делиблатски мед“, а поднете су две пријаве за међународно регистравање ОГП. Заводу је током 2020. године поднето 454 пријаве за уношење у евиденцију и депоновање ауторских дела и предмета сродних права.

Новости

Српска научница Европски проналазач године

Српска научница Гордана Вуњак Новаковић добила је награду публике за Европског проналазача године за 2021. током свечаности Европског завода за patente 17. јуна. У конкуренцији 15 финалиста добивши 48,1 одсто онлајн гласова публике, постала је прва Српкиња која је добила ово престижно признање. Гордана Вуњак Новаковић је професорка на Универзитету Колумбија и чланица САНУ и прва Српкиња и жена која је постала члан Националне академије инжењерства у САД. Својим научно-истраживачким радом је отворила нове хоризонте у регенеративној медицини развијањем начина узгоја новог ткива ex-vivo користећи сопствене ћелије пацијента.

Одржана два предавања на Машинском факултету

На Машинском факултету одржана су два предавања, „Увод у патентни систем“ 4. марта и „Заштита иновација правима интелектуалне својине“ 25. марта 2021. године. Предавања су била намењена студентима који раде на различитим иновативним пројектима у оквиру Студентског центра изврсноности Машинског факултета, ради стицања знања о препознавању релевантних права у развоју иновација и о условима заштите.

Одржане обуке за такмичаре Најбоље технолошке иновације

У оквиру такмичења за Најбољу технолошку иновацију 2021, стручњак из Завода за интелектуалну својину је од 18-25. маја 2021. године, одржао три обуке за такмичарске тимове у вези са заштитом интелектуалне својине и то: „Права интелектуалне својине са посебним освртом на патентни систем“, „Претраживање патентне документације у бази Espacenet“, а трећа се односила на састављање пријаве за признање патента или малог патента.

Објављен је Годишњи извештај о раду Завода за 2020. годину

У априлу је изашао Годишњи извештај о раду Завода за интелектуалну својину за 2020. годину.

Едукативно
Информативни
Центар

Завод за интелектуалну својину Републике Србије, Кнегиње Љубице 5, 11 000 Београд;

телефон: (+381 11) 202 58 00; www.zis.gov.rs

● директор: мр Владимир Марић ● уредник: Даниела Златић Шутић

● техничка обрада: Драгана Томић Стојиљковић ● контакт e-mail: info.EIC@zis.gov.rs

Завод за
интелектуалну својину
Републике Србије